

og derved ere vi komne en Del bort fra den gode Tradition, vi vare i under den kirkelige Lovgivning, der fandt Sted i Halytredserne og Treserne. Jeg tror, de ærede Forslagsstillere have gjort Sagen en god Tjeneste ved i Titelen paa Forslaget at fremhæve, at det, der her er Tale om, er at frigive den kirkelige Vielse. Folk have studset derover, og vi have i disse Dage hørt, at man har sagt: det er jo tvungen borgerligt Ægteskab, der er Tale om, Titelen er et falsk Flag. Jeg tror imidlertid, det er heldigt, at det har faaet dette Flag, som ikke er falskt, men tværtimod fuldstændig korrekt, og som ved at drive ind i Folk, hvad der er Tale om, maaske kan bidrage til at aabne Øjnene for, at her ikke er Tale om at indføre nogen som helst ny Tvang, men ene og alene om at gøre den kirkelige Vielse til en fri Sag. Det kan ikke siges tit nok, fordi det er aabenbart, at Ørene ere ligesom lukkede for denne Sandhed. Derfor maa det atter og atter gentages, indtil Folk begynde at tænke over, hvorledes det forholder sig. Der blev før udtalt, at jeg i Gaar skulde have sagt, at den Gang vi ophævede Daabstvangen og Nadvertvangen, spurgte man ikke, om der var Trang dertil. Nej, om Forladelse, det sagde jeg ikke. Man gjorde det, netop fordi man mente, der var stor Trang dertil. Det, jeg sagde, var, at man spurgte ikke om, hvor mange der følte denne Trang, fordi man den Gang havde en meget fin Følelse af, at i Samvittighedssager gjaldt det om at imødekomme, selv om det kun var den enkeltes Trang, saa vidt det overhovedet var gørligt. Man havde den Gang en Følelse af, at man fra Lovgivningsmagtens Side skulde være saa øm som muligt over de enkeltes Samvittighed, saa man ikke tvang nogen til at gøre noget, som han ikke mente, han med god Samvittighed kunde gøre. Jeg tror ogsaa, at man gaar ud fra en fejl Forudsætning, naar f. Eks. den højtærede Minister og andre sige, at det Punkt, der egentlig trænger til Retelse, er Spørgsmaalet om fraskiltes Vielse og andre enkelte Tilfælde af forargeligt Ægteskab. Jeg tror, det er en Misforstaaelse, at dette er det eneste. Men jeg skal dog først dvæle en Smule derved. Jeg vilde ønske, vi maatte faa Lejlighed til i denne Samling i det Udvalg, som forhaabentlig bliver nedsat, at se et Forslag fra den højtærede Minister, gaende i denne Retning; hvori han i Gaar udtalte sig. Jeg tror, det vilde bidrage ganske væsentlig til at klare hele Stillingen. Naar den ærede

Minister fremsatte et saadant Forslag, kunde man jo drøfte det, og jeg er overbevist om, at man gennem Drøftelse vilde komme til Erkendelse af det samme, som man altid tidligere er kommen til Erkendelse af, naar man drøftede Spørgsmaalet om fraskiltes Vielse, at det ikke lader sig løse, uden at man gaar betydelig videre. Man prøver jo nu at løse det paa en tilsyneladende saare praktisk Maade, idet man indretter fraskiltes Vielse paa en saadan Maade, at det faktisk er en borgerlig Vielse, der blot foregaar i Kirken og med nogle, jeg havde nær sagt gudelige Talemaader. Det er jo saaledes, at Præsterne kunne faa Lov at udtale sig omtrent, som de ville, at Formularen kan ændres paa alle mulige Maader, og det gør man for at lette Præsternes Samvittighed. Jeg nægter ikke, at vedkommende Præster maaske kunne finde en saadan Form for Vielsen, at de synes, de med god Samvittighed kunne udføre den, men hele Handlingen foregaar alligevel over for Offentligheden som en kirkelig Handling, og de fleste Mennesker faa Indtrykket af, at det er en kirkelig Vielse, som foregaar. De høre ikke saa nøje efter de Ord, der udtales. De se kun, at det alt i alt gaar til paa samme Maade som ved en almindelig kirkelig Vielse, og de slutte derfor, at Kirken har godkendt dette Ægteskab paa samme Maade som ethvert andet. Selv om enkelte Præsters Samvittighed bliver noget lettet derved, bliver den anden Vanskelighed tilbage, som jeg fremhævede i Forgaars. Man lader Kirken stadfæste noget, som Kirkens Tjenere paa Prædikestolen fordømme, og der er det min Mening, at Kirken ikke kan være tjent med at befale sine Tjenere at gøre noget, som Kirken erklærer for galt. Der er der en Modsætning, som maa løses, og den vil sikkert blive vanskelig at løse ad denne Vej. Men dertil kommer, at hvis man vil løse Sagen alene ved borgerlig Vielse for fraskilte, sætter man, som saa ofte omtalt, en Plet paa disse Ægteskaber fra Lovgivningsmagtens Side. Man siger, det er et Ægteskab, der ikke er saa rent og saa godt som de andre. Derfor kunne de fraskilte, der skulle vies, hvis ingen Præst vil give dem den kirkelige Vielse, ikke faa den. Staten vilde dermed sætte en Plet paa disse Ægteskaber, som Staten efter sin Opfattelse ikke kan gøre. En ganske anden Ting er det, naar Folk ikke selv ønske kirkelig Vielse. Der er under denne Diskussion blevet sagt: De, der nøjes med at gaa op til Præsten og faa den borgerlige Akt